

Oslo kommune
Byrådsavdeling for næring og eierskap

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Dato: 14.09.2017

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201703050-8

Kristin Anderssen, 23461333

200

HØRINGSVAR - INNFORING AV OVERTREDELSSESGBYR MV. I FLERE LOVER MED FOLKEHELSEFORMÅL MV.

Helse- og omsorgsdepartementet har i høringsbrev av 26.05.2017 fremmet forslag om endringer i blant annet alkoholloven og tobakkskadeloven for å tillate ileggelse av overtredelsesgebyr for overtredelser av visse av lovreglene i disse lovene. Videre har de lagt frem forslag om å utvide tiden hvori det kan avholdes bransjeintern prøvesmaking på steder med salgs- eller skjenkebevilling, med høringsfrist 31.08.2017. Oslo kommune fikk utsatt høringsfrist til 13.09.2017.

Vedtak:

Bystyrevedtak av 30.05.2001, der byrådet er gitt myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne. I byrådets sak 29/2017 ble følgende vedtatt:

«Oslo kommune er i det vesentlige enige med departementets vurderinger, og har kun uttalt oss der dette etterspørres spesielt og/eller vi ser behovet for å komme med ytterligere kommentarer. Oslo kommune har noen kommentarer til i hvilken grad det er hensiktsmessig med krav til særlig grove eller gjentatte brudd, før det kan ilegges overtredelsesgebyr til enkelte brudd. Der hvor vi ikke har kommet med særlige bemerkninger er det vår formening at det ikke finnes behov for slike vilkår for at det skal ilegges overtredelsesgebyr.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 3.11 Hvem gebyret skal tilfalle

Det går frem av høringsbrevet at overtredelsesgebyr i utgangspunktet skal tilfalle statskassen, men at det ikke er problematisk om denne tilfaller for eksempel kommunen. Oslo kommune er enig med helsedepartementet i at overtredelsesgebyret ikke bør tilfalle kontrollorganet direkte. Der hvor kommunen har det økonomiske ansvaret for både kontroller og for sanksjonering, anføres det at overtredelsesgebyret bør tilfalle kommunen, og ikke statskassen.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 3.14 Utmåling av overtredelsesgebyr

Det går frem av høringsnotatets pkt. 3.14.2 at utmåling av overtredelsesgebyr kan skje enten etter faste satser eller ved utmåling i det enkelte tilfelle med en øvre ramme. Oslo kommune er av den formening at gebyrer som ilegges av kommunen for overtredelser av alkoholloven eller

tobakkskadeloven bør utmåles etter faste satser. De aktuelle overtredelsene av handlingsnormer, som er foreslått kontrollert av kommunene, vil være overtrådt av lokale aktører. Som det vises til i høringsnotatet pkt. 3.14.3 vil faste satser være mest hensiktsmessig i situasjoner hvor overtredelsen lett lar seg konstatere, hvor beløpene er beskjedne og sanksjonenes signaleffekt antas viktigere enn selve beløpet.

Det fremgår av høringsnotatet at ved individuell utmåling vil «overtreders økonomiske situasjon og de fordelene som oppnås ved å bryte handlingsnormen være av betydning». Kommunen anser at aktørene og de aktuelle overtredelsene som kommunen er ansvarlig for å kontrollere, vil være likeartede nok til at dette behovet ikke veier tyngre enn behovet for forutsigbarhet og likebehandling.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 4.2.1

Departementet har foreslått at overtredelsesgebyr innføres for de handlingsnormene hvor direktoratet eller fylkesmannen har tilsynsansvar, deriblant alkoholreklameforbudet, jf. Alkohollovens kapittel 9. Videre går det frem at departementet la som føring at det ikke skulle foreslås overtredelsesgebyr for bestemmelser knyttet til de kommunale salgs- og skjenkebevillingene. Dette er med bakgrunn i at det den 01.01.2016 trådte i kraft et prikktildelingssystem for disse bevillingene. Kommunen er enig at det ikke bør innføres noen hjemmel for ileggelse av overtredelsesgebyr for overtredelser som i dag sanksjoneres av kommunen med prikketildeling.

Det vises til at Oslo kommune kontrollerer salgs- og skjenkesteder med kommunal salgs- og skjenkebevilling i kommunen. Reklamebestemmelsene i alkoholloven og alkoholforskriften gjelder imidlertid enhver form for massekommunikasjon, også på nasjonalt nivå.

Det fremgår av alkoholforskriften kapittel 10 at kommunen skal ilegge bevilingshavere prikker for dokumenterte brudd på alkoholloven eller alkoholforskriften, deriblant for brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. kapittel 14 i alkoholforskriften. Det kommer ikke klart frem av alkoholloven eller alkoholforskriften i hvilke tilfeller det er kommunen som skal kontrollere og sanksjonere brudd på reklameforbudet, og i hvilke tilfeller det er Helsedirektoratet som skal gjøre dette. Praksis i Oslo kommune er at kommunen kontrollerer og sanksjonerer kommunale bevilingshavere, mens helsedirektoratet kontrollerer og sanksjonerer nasjonale aktører. Det foreslås at det inkluderes en klargjøring i ny § 10-5 som spesifiserer i hvilke tilfeller Helsedirektoratet er kontrollmyndighet. Målet med dette vil være å forhindre at kommunen og Helsedirektoratet sanksjonerer de samme overtredelsene.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 5.3.9 Forbudet mot synlig oppstilling

Departementet viser i høringsnotatets pkt. 5.3.9 til at det kan tenkes tilfeller hvor overtredelser av oppstillingsforbudet avdekkes først etter at den har funnet sted og er avsluttet. Videre viser de til at retting og tvangsmulkt vil ha begrenset effekt i slike tilfeller. Oslo kommune er av den formening at det bør være mulighet for å ilegge overtredelsesgebyr for visse overtredelser av forbudet mot synlig oppstilling. Det antas at pålegg om retting, tvangsmulkt og salgsforbud i de fleste tilfeller vil være tilstrekkelig reaksjoner. Da overtredelsesgebyr anses å være en forholdsvis inngripende sanksjon, bør den kun brukes der dette er nødvendig. Av denne grunn foreslås det at det stilles *krav om gjentatte brudd* for at det skal ilegges overtredelsesgebyr. Dersom det kun avdekkes enkeltstående brudd antas det at de øvrige sanksjonsmulighetene vil være tilstrekkelige til å ivareta hensynene bak tobakkskadeloven § 24.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 5.3.10 Forbud mot bruk av tobakksvarer og e-sigaretter

Departementet viser til at det vil være tilfeller hvor retting og tvangsmulkt vil ha begrenset effekt på brudd på forbudet mot bruk av tobakksvarer og e-sigaretter. Videre at det på denne bakgrunn er behov for mulighet til å benytte overtredelsesgebyr i slike tilfeller. Oslo kommune er enige i denne vurderingen.

Tobakkskadeloven § 25 krever at «Eieren, driveren eller den som disponerer eller er ansvarlig for lokalene, området eller transportmidlene, plikter å sørge for at reglene gitt i eller i medhold av disse bestemmelsene blir overholdt.» Videre stilles det krav til at serveringssteder, barnehager og skoler skal ha internkontroll, som skal kunne dokumenteres overfor kontrollmyndigheter. Det vil være å regne som en overtredelse av lovregelen dersom et individ røyker på et sted som nevnt i §§ 25, 26 og 27.

Det er vår formening at enkeltstående mindre brudd ikke i seg selv bør danne grunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr. Det gjelder særlig ved overtredelser på steder som ikke plikter å ha internkontroll. Det ville på slike steder være en uforholdsmessig sanksjon å ilegge overtredelsesgebyr ved første gangs overtredelse. Det vises til at de øvrige sanksjonene vil være tilstrekkelige i saker som gjelder enkeltstående eller mindre overtredelser. Av denne grunn foreslås det at det stilles krav om gjentatte og/eller grove brudd for at det skal ilegges overtredelsesgebyr for brudd på tobakkskadeloven §§ 25, 26 og 27.

Kommentar til høringsnotatets pkt. 5.3.14 Registrering, kvalitet, og sikkerhet ved elektroniske sigaretter mv.

Som Departementet har vist til vil det, dersom lovforslaget i Prop. 109 L (2016-2017) vedtas, være begrenset med muligheter for kommunen til effektivt å sanksjonere mot salg av uregistrerte e-sigaretter og gjennoppfyllingsbeholdere. Mens krav om retting og tvangsmulkt i mange situasjoner vil være lite effektive løsninger, vil salgsforbud oppfattes som en urimelig streng sanksjonering for det som kan oppfattes som et mindre brudd på tobakkslovgivningen. For å gi kontrollmyndigheten en bedre mulighet til å tilpasse sanksjonen til overtredelsens grovhet, foreslås det at det ikke stilles krav til bruddets grovhet eller til gjentatte brudd for at det skal ilegges overtredelsesgebyr.

Kommentar til høringsnotatets kapittel 12 Forslag om endringer i alkoholloven – tidsbestemmelser for bransjeinterne prøvesmakinger av alkoholholdig drikk

Departementet anfører under pkt. 12.2 i høringsnotatet: «Da det her ikke er snakk om regler som regulerer tilgjengelighet for forbrukeren, ser ikke departementet at hensynet til det kommunale selvstyret i alkoholpolitikken er særlig relevant her. På den annen side er grossistenes behov for å kunne gjøre avtaler som bransjeinterne prøvesmakinger innenfor rammen av alminnelig arbeidstid, til stede uavhengig av kommunegrensene». Helsedepartementets vurderinger angående nye tider for bransjeintern prøvesmaking, men påpeker at nye regler kan åpne for omgåelse av fastsatte skjenketider. Oslo kommune har ingen innvendinger mot dette.

Kommentarer til høringsnotatets kapittel 13 Forslag til endring i tobakkskadeloven – beslag og destruksjon

Det er i høringsnotatets punkt 13.2 anført at myndighet til å ta beslag i og destruere ulovlige varer bør legges til Helsedirektoratet. Departementet etterspør innspill på om det er behov for at andre, deriblant kommuner, gis den samme hjemmelen. Oslo kommune ser ikke behov for en slik hjemmel. Det regnes som lite sannsynlig at aktører som har registrert seg som

tobakkselgere i henhold til loven vil selge ulovlige varer. Vår erfaring er at slike varer først og fremst selges av aktører som driver i strid med gjeldende lovgivning, og som det er lite sannsynlig vil registrere seg når krav om dette trer i kraft. Disse aktørene kontrolleres ikke av kommunen.

Videre vil den umiddelbare handlingen som det å ta varer i beslag er, eskalere kommunens kontrollørers rolle fra deres nåværende rolle som rene observatører. Det bør i større grad utredes i hvilken grad det er ønskelig at kommunale inspektører skal ha en slik utvidet rolle.

I pkt. 13.3 har departementet anført at «Forslaget om hjemmel for destruksjon av ulovlige tobakksvarer i omløp innebærer ingen økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning». Dette medfører ikke riktighet dersom oppgaven også legges til kommunene. Dersom kommunen gis hjemmel til å destruere beslaglagte varer, vil dette falle utenfor våre nåværende oppgaver som kontroll- og sanksjonsmyndighet. Det vil derfor medføre økte kostnader som ligger utenfor vår nåværende budsjettamme. Kostnader vil hovedsakelig være til utsetting av jobben med destruksjon av varer, eller til innkjøp av eget utstyr til denne oppgaven.»

Med hilsen

Jan Fredrik Lockert
Næringssjef

Kristin Anderssen
spesialrådgiver

Godkjent elektronisk